

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Org. nr. 966251808

Postadresse:
Pb. 6781 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:
Keysers gt. 5
0165 Oslo

22 99 46 00
dnn@vetnett.no
www.vetnett.no

Oslo, april 2022

Veterinærforeningens innspill til arbeidet i Totalberedskapskommisjonen

Veterinærforeningen takker for muligheten til å komme med innspill til regjeringens totalberedskapskommisjon der det skal vurderes hvordan de samlede beredskapsressursene kan benyttes best mulig.

Veterinærforeningen organiserer majoriteten av norske veterinærer. Våre medlemmer arbeider med dyrehelse, dyrevelferd, beredskap, mattrygghet og folkehelse over hele landet. En forutsetning for alt dyrehold er tilgang til veterinærer. Vi har derfor en stor andel av våre medlemmer bosatt i tynt befolkede områder i distrikts-Norge.

Veterinærforeningen sendte på forsommeren 2021 høringssvar til NOU 2021:6 Koronakommisjonen. Vi satte i svaret fokus på tiltak vi mener må vektlegges i framtidig beredskapsarbeid.

Høringssvaret er kopiert inn på slutten av dokumentet som en del av dette innspillet.

Samfunnskritisk personell:

I Koronakommisjonens rapport er det beskrevet hvordan definisjonen av samfunnskritisk personell ble til (s. 358):
«Forslagene som kom fra departementene, ser ut til å ha blitt tatt inn på listen uten noen særlig nærmere vurdering og uten at noen foretok en helhetlig vurdering som sikret at de innmeldte funksjonene/virksomhetene «kvalifiserte» til å stå på listen» og «For kommisjonen framstår det som uklart hva regjeringens liste ble benyttet til, utover å avklare hvem som hadde krav på skole- og barnehagetilbud i henhold til Helsedirektoratets vedtak 12. mars 2020».

Denne virkelighetsbeskrivelsen oppfatter Veterinærforeningen som helt korrekt. Vi mener derfor det er viktig å kartlegge og definere hvem som er samfunnskritisk personell gitt de ulike krisetilstander som en totalberedskap skal forberede oss på. **Vi mener at alle veterinærer bør tilhøre gruppen samfunnskritisk personell.** Veterinærer er formelt sett dyrehelsepersonell, ikke helsepersonell, men mange av våre fagområder er felles med, og av betydning for folkehelsen. Lokalt i kommunene er det viktig at denne kompetansen er godt kjent og blir benyttet i arbeidet med lokale

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

beredskapsplaner. Epidemiologi er et nærliggende eksempel på et veterinært kompetansefelt og Line Vold er en svært synlig representant for veterinærer med denne kompetansen.

Kunnskap om drikkevannskvalitet, strålevern, parasittologi og mikrobiologi er andre eksempler.

I flere europeiske land har i tillegg veterinærer blitt benyttet aktivt til å gjennomføre vaksinasjoner av befolkningen under koronapandemien.

Dyrevelferd og dyrehelseberedskap:

Det er 1,2 millioner kjæledyr i Norge og dyrevelferd for både disse og for de matproduserende dyrene må inn i samfunnets beredskapsplaner for håndtering av fremtidige kriser. På side 349 i Koronakommisjonens rapport står det: «Ved framtidige kriser kan det være funksjoner utover de definerte 14 kritiske samfunnsfunksjonene som er spesielt viktige for den aktuelle krisehåndteringen.» **Veterinærforeningen mener det er svært viktig at dyrevelferd for framtiden defineres som en kritisk samfunnsfunksjon.**

I nåværende kriseplaner er kjæledyr ikke nevnt, og matproduserende dyr har bare en rolle som nettopp matprodusenter. Nærings- og Fiskeridepartementet har sektoransvar for matforsyning i kriser, mens Landbruks- og matdepartementets ansvar for dyrevelferd så vidt vi har avdekket ikke er inkludert i dagens beredskapsplaner. Den pågående flyktningkrisen i Ukraina og utfordringer knyttet til et stort antall medbragte kjæledyr er en tydelig påminning om den store betydningen de firbente familiemedlemmene har i ulike krisesituasjoner. Vi så det samme i forbindelse med bekymringer for etterlatte kjæledyr i leirskredet i Gjerdrum i 2020.

Eksisterende beredskapsplaner har så langt hatt et ganske kortsiktig perspektiv, og pandemien har lært oss at planer for dager og uker må erstattes med måneder og år.

Satt på spissen: I en krisesituasjon som for eksempel involverer kjæledyr som smittebærere eller en langvarig matkrise som gjør at kjæledyr ikke kan prioriteres – hva slags overordnede planer har vi for håndtering av velferd og i verste fall avlivning av alle kjæledyrene? Avlivningen som ble gjennomført av alle pelsdyr i Danmark under pandemien kan i så måte stå som et skrekkens eksempel på nye og kompliserte vurderinger som må gjøres under stort tidspress.

Nærmere i tid er situasjonen med Ukraina som et «tredjeland» med usikker status hva gjelder både rabies og parasitter. Mattilsynet og DyreID har på rekordtid utviklet en elektronisk registreringsløsning

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

og et utvidet samarbeid med privatpraktiserende veterinærer for å ivareta nødvendig merking, registrering, vaksinerings osv av alle hundene og kattene som har kommet med flyktingene. Vi kan ikke fortsette i et spor der håndtering av og erfaringer fra, hendelser i sanntid erstatter gode planer og øvelser.

Tverrsektoriell lokal beredskap

Kommunale beredskapsplaner må legge til rette for tenking og koordinering på tvers av sektorer og fagdisipliner i krisesituasjoner. Det er i dag ingen sektorovergripende myndighet som sørger for bred beredskapssamhandling på departementsnivå. Nederst i forvaltningspyramiden står den enkelte kommune som i sitt beredskapsarbeid støtter seg til DSB's mål for kontinuitetsplanlegging. Det er spesielt viktig at mindre kommuner med begrensede ressurser til å oppfylle alle oppgaver de er pålagt, tilbys gode veiledningsverktøy for arbeid med komplisert tverrsektoriell beredskapsplanlegging. Vi understreker også behovet for å øve sammen på kriser som rammer på tvers av sektorer. Økonomiske incentiver for å gjennomføre planlegging og øvelser bør også vurderes.

Marie Modal
Generalsekretær

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Kopi av vårt hørings svar til NOU 2021:6

NOU 2021: 6 Myndighetenes håndtering av koronapandemien Hørings svar fra Veterinærforeningen.

Veterinærforeningen benytter muligheten til å sende inn hørings svar på NOU 2021:6. Vi registrerer at vi ikke er på listen over høringsinstanser. Vi ønsker innledningsvis å påpeke at våre medlemmer har en viktig rolle i den nasjonale beredskapen mot smittsomme sykdommer hos dyr og mot sykdommer som smitter mellom dyr og mennesker, såkalte zoonoser. Veterinærforeningen organiserer majoriteten av norske veterinærer og våre medlemmer jobber med dyrehelse, dyrevelferd, trygg mat og folkehelse- det som kalles én helse.

Én helse-tankegangen må styrkes

Samarbeidet mellom forvaltningsinstitusjonene og forvaltningsstøtteinstitusjonene innen human og veterinærsektor bør styrkes og utvides på alle nivåer fra departementer til de enkelte kommuner. Denne pandemien ble heldigvis ikke komplisert av levende dyrs rolle i smitteoverføring utover mink.

På side 209 i rapporten gis anbefalingen at «*Det er behov for å gjennomgå hva det innebærer å koordinere helse- og omsorgssektorens innsats i krisehåndtering og rollefordelingen mellom Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet.*» Vi mener at Landbruks- og matdepartementet samt Mattilsynet må trekkes inn i dette planleggingsarbeidet og at Veterinærinstituttets rolle må koordineres med FHI samt at statsforvalterne må ta med lokale veterinærer i sin veiledning knyttet til kommunenes beredskapsarbeid.

Samfunnskritisk personell:

Rapporten beskriver hvordan definisjonen av samfunnskritisk personell ble til (s. 358): «*Forslagene som kom fra departementene, ser ut til å ha blitt tatt inn på listen uten noen særlig nærmere vurdering og uten at noen foretok en helhetlig vurdering som sikret at de innmeldte funksjonene/virksomhetene «kvalifiserte» til å stå på listen» og «For kommisjonen framstår det som uklart hva regjeringens liste ble benyttet til, utover å avklare hvem som hadde krav på skole- og barnehagetilbud i henhold til Helsedirektoratets vedtak 12. mars 2020».* Dette samsvarer godt med det inntrykket Veterinærforeningen sitter igjen

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

med. Veterinærer som arbeidet med matproduserende dyr og hest ble definert som samfunnskritiske, mens deres kolleger som sørget for sports- og familiedyrs velferd ikke fikk denne definisjonen. Mye kreativitet og innsats utenom ordinær arbeidstid ligger bak et opprettholdt helsetilbud til landets 1,2 millioner hunder og katter. Vi stiller oss bak kommisjonens anbefaling på side 349:

«Kommisjonen

anbefaler at regjeringen utarbeide prosedyrer og kriterier for å identifisere

disse funksjonene, slik at de raskt kan pekes ut når en krise oppstår».

Dyrevelferd

Utvalget har i rapporten konsentrert seg om folkehelse og i tillegg sett på barnevern-, NAV og skoler/barnehage- sektorene.

Temaet dyrevelferd er ikke nevnt i rapporten overhodet. Likeså er ikke dyrehold eller landbruk tatt opp.

Mandatet for utvalgets fortsatte arbeid er så vidt vites ikke fastlagt ennå. Veterinærforeningen mener at et bredere spekter av samfunnsfunksjoner må evalueres i et beredskapsperspektiv.

Det er 1,2 millioner kjæledyr i Norge og dyrevelferd for både disse og for de matproduserende dyrene må inn i samfunnets beredskapsplaner for håndtering av fremtidige kriser. I

anbefalingene på side 349 står det: *«Ved framtidige kriser kan det være funksjoner utover de definerte 14 kritiske*

samfunnsfunksjonene som er spesielt viktige for den aktuelle krisehåndteringen.»

Veterinærforeningen mener det er svært viktig at dyrevelferd for fremtiden defineres som en kritisk samfunnsfunksjon.

Utstyr i veterinære virksomheter bør være en del av nasjonal helseberedskap

På rapportens side 101 heter det: *«Under covid-19-pandemien ble det behov for å rasjonere bruken av smittevernutstyr både i kommuner og helseforetak. Det er sannsynlig at denne rasjoneringsen av utstyr har ført til smitte som kunne vært unngått».*

Jobben som ble gjort i de første ukene etter 12.mars med registrering av tilgjengelig utstyr hos veterinærer er ikke omtalt i rapporten. Veterinærforeningen deltok aktivt i koordineringsarbeidet med rapportering til Helse Sør-Øst av tilgjengelig utstyr i veterinære virksomheter. I en virkelig

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

nødssituasjon er det viktig at *folkehelsemyndighetene* er klar over og nyttiggjør seg utstyr og kompetanse hos veterinærer og deres virksomheter. Vi er ikke kjent med at noen veterinærvirksomheter ute i distriktene ble bedt om å avse smittevernutstyr. Sannsynligvis har ansatte i primærhelse- og hjemmetjeneste manglet munnbind mens veterinærene stod med full steril oppdekning og jobbet med dyrene.

Det er derfor også et poeng å kartlegge alle tjenester som benytter denne type utstyr, da de «spiser av samme kaken»

Da det ble spørsmål om utfordringer knyttet til distribusjon av vaksiner i flytende nitrogen var det tilsvarende ingen som belyste at det finnes et landsdekkende nett av slike store dunker med påfyllsrutiner og kvalitetskontroll på plass som benyttes til distribusjon av frossen oksesæd for kunstig inseminasjon av storfe. I flere land i Europa ble veterinærer benyttet som tillegg til helsetjenestene når det gjelder vaksiner. Dette er en potensiell ressurs som bør vurderes for fremtidig beredskap.

Beredskapsplaner må legge til rette for tenking og koordinering på tvers av sektorer og fagdisipliner i krisesituasjoner.

Beredskap, samhandling og øvelser

Hver enkelt sektor (under de ulike departementene) planlegger sin beredskap. Det er i dag ingen sektorovergripende myndighet som sørger for beredskapssamhandling på departementsnivå. Nederst i forvaltningspyramiden står den enkelte kommune som i sitt beredskapsarbeid har støttet seg til DSB's mal for kontinuitetsplanlegging. De 14 områdene i denne planen ble i løpet av 2020 utvidet med 6 områder, og fremdeles mangler et viktig område som dyrevelferd som vi allerede har påpekt.

Kontinuitetsplanen kommer også til kort med at en grunnleggende forutsetning var å planlegge for hovedsakelig 7 dager og maksimalt 14 dagers «krisetilstand».

Så vidt vi er kjent med var det planlagt en nasjonal pandemiøvelse i 2009 som av ukjent grunn ble avlyst. Veterinærer er vant til å øve på utbrudd av smittsomme sykdommer, også de som kan smitte fra dyr til menneske (Munn- og klauvsjuka og Rabies er nyere eksempler på dette). Nasjonale øvelser med alle relevante sektorer involvert må prioriteres også når det gjelder pandemier, og **vi vil sterkt oppfordre til at neste øvelse inkluderer scenariet at hund, katt eller andre dyr som lever tett på mennesker er en smittebærer av betydning**. På denne måten ville vi fått øvd på en helt nødvendig samhandling på alle områder: Fra deling av data, laboratoriekapasitet og øvrig utstyr til håndtering av avlivede dyr,

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

råd til befolkningen, samarbeid lokalt i kommunene mellom kommune- og fastleger og privatpraktiserende veterinærer osv. Det er samtidig svært viktig at alle berørte departementer inkluderes aktivt i slike øvelser.

Vi ønsker avslutningsvis også å lansere forslag om at den eksisterende koronakommisjonens videre mandat utvides til å omfatte veterinærsektor, gjerne komplettert med et kommisjonsmedlem som kjenner dyrehelseområdet.

Med vennlig hilsen

Marie Modal

Ellef Blakstad

Generalsekretær

Fagsjef